

house, M. Jammer) Vö. D. Ault: VISIONARY PHYSICS. Chicago, 1974, 13–14. o.

12. J. Bronowski: W. BLAKE AND THE AGE OF REVOLUTION. London, 1972.

13. J. Monod: CHANCE AND NECESSITY. New York, 1971, 172. o.

14. In: Phillips szerk.: INTERPRETING BLAKE. Cambridge, 1978, 117. o.

15. S. Weinberg: REFLECTIONS OF A WORKING SCIENTIST. *Deadalus*, 103. évf. 3. sz. (1974)

16. Th. Roszak: A SZÖRNY ÉS A TITÁN: TUDOMÁNY, ISMERET, GNÓZIS. *Filozófiai Figyelő*, 1981/3–4. sz. 180. és 187. o. (THE MONSTER AND THE TITAN. *Deadalus*, 103. évf. 3. sz.-ban megjelent írás magyar fordítása. Fordította Semlyén István.)

Imre Flóra

COMJAT

Provanszál lovag búcsúja kedvesétől

Hiszen ajándék volt, s én köszönöm.
Nem zúgolódó szívvel indulok:
Láttam hőségben reszkető napot,
És ebbe a végső számkivetésbe
Elkísér a két szemed édessége,
Ahogy a vigasztaló, gyöngye hold
Elkíséri az úton baktatót
Emlékeztetve a nap melegére:
Velem marad az egyszer volt öröm
Ezen a szélső, hosszú délkörön.

Velem marad a kezed és a szád,
A szempilláid árnyas erdeje,
S jobban véd, mintha páncél rejtene;
És hogy néztél, az rám süt mindörökre
Esendő testem fényköpenybe fődve,
És melegít a tested melege,
A két karod, s hogy öleltél velem,
S beleragyog ebbe a lassú ködbe
Az emlék, csillaggá izzítva át
Ajkaimon az ajkaid nyomát.

És most és mindörökre tűzőzön:
Combizmaid combizmaim alatt
S a két kezem között a derekad,
És amíg a kettős éjszaka késik,

Megérinteni tüzes kristálytűt
Mellbimbóidnak s a mind lázasabb
Lüktetésben hullámzó válladat,
S a tenyered élet csókolni végig –
Lesz-e ilyen, utánam aki jön?
Hiszen ajándék volt, s én köszönöm.

A LOGIKÁT HÁT VESSÜK EL

a logikát hát vessük el
a felhők alól ki-kisejlik
az ég váratlan feszessége
hosszú az út addig a testig

hosszú az út keleti szél
bizonytalan kontúrú tárgyak
előre vissza menüett
hűvös páracsöppek szitálnak

láz éspedig nem képletes
hosszú az út egymásba olvadt
házak utcák belső terek
van-e nemük az angyaloknak

csak comb csípő és vállizom
csak a gyöngéd száj édes íve
rejtőzködő-feltáruzó
szemek világló testisége

csak percekre süt ki a nap
hosszú az út érinthetetlen
távlatok makacs fájdalom
lüktet a szűkülő ereken

és mégiscsak ez a tavasz
ha fejfájós ha vonakodva
és kései és képtelen
diadalív barbár romokra

ez a viszonylagos csoda
a jégeső mögött szívárvány
egy viaszosfehér virág
a kiszáradt körtefa ágán

végtelen út az öntudat
túllép magán rendezett kertje
napsütötte mezőbe fut
mi szükség már az értelemre

Zeke Gyula

BLACK ÚR A BRITISH MUSEUM MÖGÖTT

„Minekelőtte elutaztam Londonból, szükségem volt még egy bőröndre. Bementem a British Museum mögé egy boltba. Black úr szolgált ki, a tulajdonos, egy aggastyán, aki már túl lehetett a hetvenen. Drágállottam az árut, melyet kiválasztottam, hivatkoztam pénzünk kisebb vásárlóerejére. Erre megkérdezte, milyen nemzetiségű vagyok. Amikor megmondtam, ez az öregember nem törődve a vevővel, a boltjával, reszkető mutatóujját homloka mellé emelte, és minden bevezetés nélkül énekelni kezdett: Piros bort ittam az este... Ámulva nézték a segítők, én is. Black úr elmesélte, hogy Veszprémben született, azután a Balaton partján nőtt föl. Black úr már harminckét esztendeje élt angolok között. Black úr mégis boldog volt, mint egy gyermek, s azonnal okmányokkal igazolta, hogy magyar, a valódi neve sem az, ami a cégtáblán látható. Schwarcnak hívják.”

Kosztolányi 1927-es kis írása ezúttal nem az kíván lenni, aminek első hallásra föl-kínálja magát, nem asszimilációs példázat. Más okból hozom föl. Ama kevés zsidó tárgyú szövegek egyikének tartom, ahol sikerült a megszólalás. Szeretjük Black urat, avagy sem, most látjuk őt. Ha nem vagyunk túlságosan romlottak és renyhék, nem kételkedhetünk. Amit olvasunk, az igaz. A szavak itt elegendően erősek ahhoz, hogy önálló nyelvi helyzetet teremtsenek. Nem rajzanak szét egy töredezett nyelv kusza struktúráinak erőtereiben, kies teret szabnak elsődleges jelentéseik irracionális tartalmainak. A sorok közül – mint amúgy a Kosztolányi-textúrából rendszeren – a kultúra, a művelés nyugalma tempóz alamuszi agresszióval: van világ, mely nekünk kedves.

Maradt-e esély az ilyen megszólalásra? Elérhető-e számunkra ez a fajta Desiré-igazság? A föladat nehézsége nem elsődlegesen morális jellegű, nem valamiféle különleges felelősség kinyilvánított vállalásában vagy elhárításában áll. Ez meg- és át-éjtő látszat. Nem fogadhatom el tisztelt kortársaimnak e nem is mindig serényen működő reflexét. Nem látom be, hogy miként lehetne Auschwitzcal csupán a megmaradt zsidóság és a nem kevésbé megmaradt antiszemizmus kapcsán számot vetni, és mi módon maradhat ez el akkor, ha valaki a fákról, a nőkről vagy bármi egyéb kon-